

Til kontrollutvalget i Alstahaug kommune –

Ulf Iversen, leder

Odd Magne Karlsen, nestleder

Svein Christian Wiig, medlem

Siw Hege Børgesen, medlem

Anette Fosse, medlem

Gjenpart går til:

Ordfører (jf. kommuneloven § 6-1)¹

Kommunerevisjonen (jf. kommuneloven § 24-3)¹

Kommunedirektør (til orientering – jf. kommuneloven § 13-1)¹

[Distribusjon pr. epost](#)

Saksbehandler:

Sekretariatsleder

Tobias Langseth

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

I samråd med utvalgets leder innkalles herved til møte som følger;

Dato: **Fredag 24. november**

Tid: **kl. 09:00 – 12:00**

Sted: Rådhuset – møterom Botnkrona

Til behandling:

Sak 16/2023 – Revisjonsstrategi [orientering fra regnskapsrevisor]

Sak 17/2023 – Møteplan for neste år [2024]

Sak 18/2023 – Prosess plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Sak 19/2023 – Innføring i kontrollutvalgets rolle og oppgaver

Sak 20/2023 – Aktuelle orienteringer fra sekretariatet

Sak 21/2023 – Eventuelt

Forfall meldes pr. telefon 909 62 145 eller epost.

Sandnessjøen 08.11.2023

Tobias Langseth (sign.)

Sekretariatsleder

¹Utdrag fra kommuneloven:

§ 6-1. Ordførerens myndighet og oppgaver

Ordføreren har møte-, tale- og forslagsrett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer unntatt kommune- og fylkesråd og organer under dem. I kontrollutvalget har ordføreren likevel bare møte- og talerett. Ordføreren har bare stemmerett i organer der han eller hun er valgt medlem. Ordføreren kan la et annet medlem av kommunestyret eller fylkestinget representere seg i de organene som han eller hun ikke er medlem av.

§ 13-1. Kommunedirektør. Myndighet og oppgaver

Kommunedirektøren har møte- og talerett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, med unntak av kontrollutvalget. Kommunedirektøren kan la en av sine underordnede utøve denne retten på sine vegne.

§ 24-3. Revisors møterett, opplysningsplikt mv.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Revisoren har rett til å få uttalelsene sine protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når en sak som angår en revisors tilsettingsforhold behandles.

Til kontrollutvalget i Alstahaug kommune

Sandnessjøen 08.11.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 16/2023: REVISJONSSTRATEGI [ORIENTERING FRA REGNSKAPSREVISOR]

1: Innledning og bakgrunn

Revisor har tatt initiativ til å holde en muntlig orientering for kontrollutvalget om revisjonsstrategi, herunder arbeidet med forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen etter reglene i kommuneloven § 24-9 [jf. appendiks].

2: Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Kontrollutvalgets oppgave er i denne omgang i hovedsak å danne seg et inntrykk av arbeidet med finansiell revisjon, jf. bestemmelsene i forskrift om kontrollutvalg og revisjon:

§ 3. Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal holde seg **løpende orientert** om revisjonsarbeidet og **påse** at

- kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor
- regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

[Forskrift om kontrollutvalg og revisjon - Lovdata](#)

Det henvises for ordens skyld også til reglene for revisjon i kommuneloven kapittel 24:

[Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\) - Lovdata](#)

3: Sekretariatets vurderinger

Det henvises til revisors redegjørelse i møtet, samt vedlagte uavhengighetserklæring.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors muntlige orientering om revisjonsstrategi til etterretning.

Vedlegg –

1: Uavhengighetserklæring datert 16.08.2023

Appendiks – Utdrag fra kommuneloven

§ 24-9. Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Se også RSK 301 Standard for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

[RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen - NKRF](#)

IR.01 Uavhengighetserklæring WH

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- WENCHE HOLT, signert 16.08.2023 med ID-Porten: BankID

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Egenvurdering av uavhengighet:

Alstahaug kommune

Kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §16- §19 setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er beskrevet i bestemmelsene. Dette dokumentet beskriver revisors egenvurdering og skal ivareta krav i forskriften.

Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem i styrende organer i noen virksomhet som Alstahaug kommunen deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har en slik tilknytning til Alstahaug kommune at dette har betydning for min uavhengighet og objektivitet i utførelsen av revisjonsoppdraget.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Undertegnede bekrefter at det ikke er ytet rådgivning eller andre tjenester overfor Alstahaug kommune som er av en slik art at dette kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p> <p>Før slike tjenester utføres, vurderer revisor rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom revisor konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 16, utfører revisor ikke tjenesten. Hvert enkelt tilfelle vurderes særskilt.</p> <p>Revisor vil kunne besvare spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Slike veiledninger skjer med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p>
Tjenester under (fylkes)kommunens egne ledelses- og kontroll-oppgaver	Undertegnede bekrefter at det ikke ytes tjenester overfor Alstahaug kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontroll-oppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Revisjon Midt-Norge SA opptre som fullmektig for Alstahaug .
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Trondheim, 16. august 2023

Wenche Holt
Oppdragsansvarlig revisor

Egenvurdering av uavhengighet:

Alstahaug kommune

Kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §16- §19 setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er beskrevet i bestemmelsene. Dette dokumentet beskriver revisors egenvurdering og skal ivareta krav i forskriften.

Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem i styrende organer i noen virksomhet som Alstahaug kommunen deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har en slik tilknytning til Alstahaug kommune at dette har betydning for min uavhengighet og objektivitet i utførelsen av revisjonsoppdraget.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Undertegnede bekrefter at det ikke er ytet rådgivning eller andre tjenester overfor Alstahaug kommune som er av en slik art at dette kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p> <p>Før slike tjenester utføres, vurderer revisor rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom revisor konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 16, utfører revisor ikke tjenesten. Hvert enkelt tilfelle vurderes særskilt.</p> <p>Revisor vil kunne besvare spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Slike veiledninger skjer med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p>
Tjenester under (fylkes)kommunens egne ledelses- og kontroll-oppgaver	Undertegnede bekrefter at det ikke ytes tjenester overfor Alstahaug kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Revisjon Midt-Norge SA opptre som fullmektig for Alstahaug .
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Trondheim, 16. august 2023

Wenche Holt
Oppdragsansvarlig revisor

Til kontrollutvalget i Alstahaug kommune

Sandnessjøen 08.11.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 17/2023: MØTEPLAN FOR NESTE ÅR [2024]

1: Innledning og bakgrunn

Av ulike årsaker ønsker de fleste kontrollutvalg å fastsette en møteoversikt.

2: Utkast til møteplan

Erfaringsmessig vil det som hovedregel være behov for minst 4 faste møter pr. år. I tillegg innkalles møter etter behov. Koordinering med andre kommuner og kontrollutvalg i samme geografiske område kan til en viss grad være ressurseffektivt med hensyn til møtedeltakelse som innebærer tidkrevende reisevirksomhet. Eksempelvis fra revisors side.

	Alstahaug
Møte 1	23. februar
Møte 2	10. mai
Møte 3	13. september
Møte 4	22. november

Tidspunkt er vanligvis 09:00–12:00, og møtested vil normalt sett være rådhuset i Sandnessjøen.

Aktuelle temaer/saker til behandling på møtene vil kunne være:

- Kontrollutvalgets årsrapport
- Møteplan for neste år
- Gjennomgang av revisjonsstrategi
- Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning
- Nummererte brev
- Uttalelse forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen
- Oppfølging av regnskapsrevisors påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9
- Bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Rapporter fra gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Budsjett for kontrollarbeidet i kommunen
- Orienteringer fra administrasjonen og virksomhetsbesøk
- Enkeltstående kontrollsaker

3: Oppsummering og avslutning

Møteplan for 2024 fastsettes etter nærmere drøfting i kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

Forslaget til møteplan fastsettes som fremlagt [med de endringer som ble besluttet i møtet].

Til kontrollutvalget i Alstahaug kommune

Sandnessjøen 08.11.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 18/2023: PROSESS PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EK

Innledning og bakgrunn

Kommuneloven inneholder følgende bestemmelser om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll:

§ 23-3. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-4. Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Sekretariatets vurderinger

Et av hovedmålene med kontrollarbeidet i kommunen er å bidra til læring og utvikling. Det er derfor viktig å foreta en god prioritering av tid, penger og andre ressurser som er stilt til disposisjon.

Som det fremgår, skal plan for hhv. forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll bygge på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Hensikten med planarbeidet er å identifisere de prosjekter som fremstår som mest interessante i et overordnet kontrollperspektiv. Prosjekter kan også være hendelsesbaserte, og dreie seg mer om enkeltsaker. Behovet for slike prosjekter lar seg vanskelig forhåndsvurdere.

Revisjon Midt-Norge utarbeider som ledd i revisjonsarbeidet en helhetlig risiko- og vesentlighetsvurdering, og kontrollutvalget får tilgang til denne analysen. Revisor vil kunne gjennomgå produktet i et kontrollutvalgsmøte. Det vil også være nyttig med innspill fra politisk ledelse og administrasjonen. Prosessen kan gjennomføres over førstkommande to møter, og forslag til planverk vil da kunne være klar til behandling av kommunestyret sommer/høst 2024.

Oppsummering og avslutning

Frist for utarbeiding av planverket er innen utgangen av 2024. Det er selvsagt mulig å revidere planverket oftere enn lovkravet, som er minst 1 gang pr. valgperiode. Eksempelvis dersom det er forhold som påvirker risiko- og vesentlighetsvurderingen etter hvert som tiden går. Erfaringsmessig vil ofte kontrollutvalg være gitt fullmakt til å foreta planendringer, og i så fall kan revisjon av slike planer gjennomføres nokså ubyråkratisk.

Det tas sikte på at fagleder for forvaltningsrevisjon i Revisjon Midt-Norge deltar digitalt under behandlingen av saken.

Det vil også kunne være aktuelt å diskutere behovet for nye bestillinger av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i perioden frem mot at det foreligger vedtak om nytt planverk i valgperioden.

Fra Revisjon Midt-Norges side antydes det en gjennomsnittlig ramme for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurdering på mellom 50 og 60 timer pr. kommune.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har diskutert prosessuelle spørsmål knyttet til utarbeidelse av plan for hhv. forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kontrollutvalget ber om at kommunens revisor utarbeider risiko- og vesentlighetsvurdering.

Sekretariatet følger ellers opp saken med basis i de signaler som fremkom i møtet.

Vedlegg –

- 1: Risiko- og vesentlighetsvurdering fra forrige valgperiode
- 2: Vedtatt plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll [2020]

Saksprotokoll	
Utvalg:	Kommunestyret
Møtedato:	30.09.2020
Sak:	44/20
Arkivsak:	20/2587
Tittel:	Saksprotokoll - Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2019 - 2023
Kommunestyret den 30.09.2020:	
Behandling	
Venstre v/Hanne Nora Nilssen fremmet følgende forslag: Punkt vedr. Planstrategi/planprosesser strykes og byttes ut med følgende punkt: Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling. Dette temaet til forvaltningsrevisjon ble foreslått i rapporten «Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering, Alstahaug kommune PR 31.12.2019. Dette da området ble vurdert som høyrisiko(rød)	
Votering	
Forslaget fra Hanne Nora Nilssen falt med 20stemmer mot 5 stemmer for	
Stemte for (partier): AP (3 stemmer), SP (1 stemme), V (1 stemme)	
Stemte for (personer): Medlem Ole-Gerhard Rine (AP), Medlem Magne Steinholt (AP), Varamedlem Annie Marskar Henriksen (SP), Medlem Siv Helen Sigerstad (AP), Medlem Hanne Nora Nilssen Nilssen (V)	
Kontrollutvalgets innstilling ble vedtatt med 24 stemmer mot 1 stemme	
Stemte mot (personer): Medlem Hanne Nora Nilssen Nilssen (V)	
Vedtak	
1. Kommunestyret vedtar «Plan for forvaltningsrevisjon 2020 – 2024» og gir kontrollutvalget fullmakt til å gjøre endringer i planen i planperioden.	
2. Kommunestyret vedtar «Plan for eierskapskontroll 2020 – 2024» og gir kontrollutvalget fullmakt til å gjøre endringer i planen i planperioden.	

Appendiks –

Lenker til nærmere informasjon om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll:

[Forvaltningsrevisjon - NKRF](#)

[Eierskapskontroll - NKRF](#)

[Forvaltningsrevisjonsregisteret - NKRF](#)

[Statsforvalterne-tilsynskalender \(statsforvalteren.no\)](#)

Sist gjennomførte prosjekt Alstahaug kommune [møte i kommunestyret 01.11.2023, sak 51/2023]:

[Utvalgsmøte \(elementscloud.no\)](#)

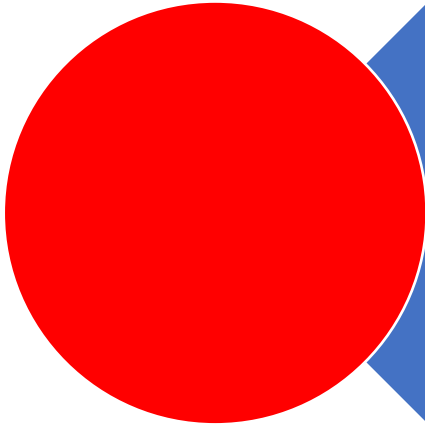
Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Alstahaug kommune

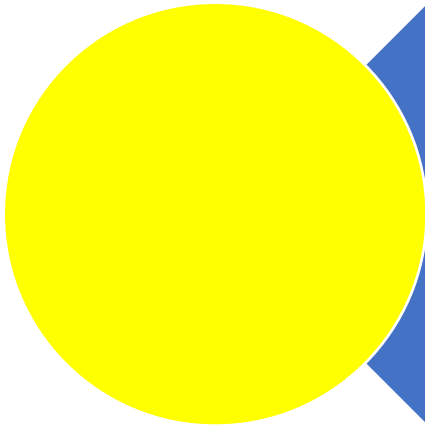
pr 31.12.2019

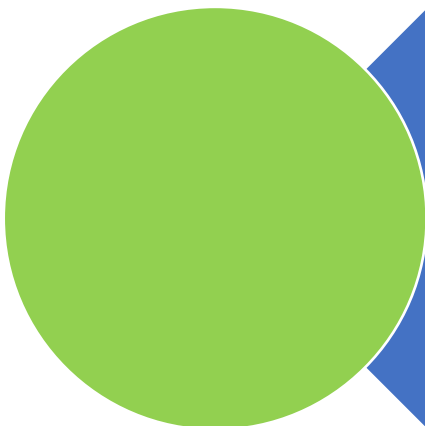
OPPSUMMERING

Økonomisk situasjon, Finans,
Budsj.prosess og budsj. oppfølging,
Økonomisk internkontroll
Arb.giverpolitikk, ledelse og
komp.utvikling, IKT
Grunnskole
Sykehjem/Hjemmetjenste,
Funksjonshemmede/psyk.utv.hemmede
Byggesak, Miljø og klima
Sandnessjøen Fjernvarme AS

Offentlige anskaffelser
HMS
Barnehager, SFO, Barnevern
Psykiatri og rusomsorg
Eiendom, VAR, Brann/redning,
Samferdsel
Helgelandskraft AS

Organisering, Kommunedir. internkontr.
og kvalitetssikring, Etikk og varsling,
Saksbehandling, Beredskapsplaner og
ROS
Voksenopplæring, Kultur, barne- og
ungdomstiltak
Økonomisk sosialhjelp, Bolig,
Flyktninger
Planarbeid, Næring

For områder som er identifisert med høy risiko har revisor utarbeidet følgende forslag til tema for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i Alstahaug kommune (uprioritert liste):

Område	Risiko/formål
Økonomisk situasjon Finans Budsjettprosess og budsjettoppfølging Økonomisk internkontroll	Økonomistyring (budsjettering, rapportering og kompetanse)
Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling	Rekruttering, utvikling og bevaring av kompetanse innen skole og/eller helse/omsorg
IKT	Etterlevelse av personvernlovgivningen/GDPR
Grunnskole	Læringsmiljø, inkludering og tilrettelegging for alle elever innenfor rammen av fellesskapet
Sykehjem og hjemmetjeneste	Kapasitet og ressurser i sykehjem/hjemmetjeneste, rekruttering og kompetanse
Funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede	Økonomistyring/ressurser
Byggesak	Saksbehandling av byggesaker etter plan- og bygningslov
Miljø og klima	Integrering av klima- og miljøhensyn i kommunal planlegging/saksbehandling (utvalgte områder)
Eierskap	Selskapskontroll Sandnesjøen Fjernvarme AS

INNHOLDSFORTEGNELSE

OPPSUMMERING	2
1 INNLEDNING	6
2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER	7
2.1 Demografiske endringer	7
2.2 Klima, energi og beredskap	7
2.3 Kommunestruktur	8
2.4 Regelverksendringer	9
2.5 Økonomi og kontroll.....	9
2.6 Digitalisering.....	9
3 Alstahaug KOMMUNE.....	10
3.1 Utviklingstrekk i Alstahaug.....	10
3.2 Kommuneorganisasjonen.....	10
3.2.1 Kommunesamarbeid.....	11
3.2.2 Investeringsplaner.....	12
3.3 Tidligere revisjoner og tilsyn	12
4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	14
4.1 Kommuneorganisasjonen.....	14
4.1.1 Økonomi	15
4.1.2 Organisasjon.....	18
4.2 Tjenesteområdene.....	21
4.2.1 Oppvekst	21
4.2.2 Velferd	26
4.2.3 Helse- og omsorgstjenester	28
4.2.4 Teknisk drift	32
4.3 SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER.....	38
4.3.1 Eierskapskontroll.....	39
4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper	39
4.4 FORSLAG TIL TEMA FOR FORVALTNINGSREVISJON.....	40
Vedlegg 1 Metode	42

Tabell

Tabell 1. Om kommunen.....	10
Tabell 2. Alstahaug kommune sine kontroller og tilsyn de siste årene.....	13
Tabell 3. Økonomisk situasjon	15
Tabell 4. Finansiering av driften.....	15
Tabell 5. Økonomisk internkontroll.....	17

Tabell 6.	Sykefravær.....	20
Tabell 7.	Oppvekst.....	22
Tabell 8.	Barnevern	24
Tabell 9.	Økonomisk sosialhjelp.....	26
Tabell 10.	Helse og omsorg	28
Tabell 11.	Kompetanse i helse og omsorg	29
Tabell 12.	Psykatri og rusomsorg.....	30
Tabell 13.	Byggesak	33
Tabell 14.	Eiendomsforvaltning.....	34
Tabell 15.	Vann og avløp	34
Tabell 16.	Renovasjon	35
Tabell 17.	Forslag til tema for forvaltningsrevisjon (uprioritert)	40

Figurer

Figur 1.	Risikovurdering økonomi.....	14
Figur 2.	Risikovurdering organisasjon	19
Figur 3.	Risikovurdering oppvekst	21
Figur 4.	Risikovurdering velferd.....	26
Figur 5.	Risikovurdering helse og omsorg	28
Figur 6.	Risikovurdering teknisk	32
Figur 7.	Risikovurdering eierskap	38
Figur 8.	Kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens.....	44
Figur 9.	Risikovurdering	44

1 INNLEDNING

Formålet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å gi kontrollutvalget og eventuelt kommunestyret et overordnet verktøy til å velge områder innen kommunens virksomhet der det kan være aktuelt å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt eller en eierskapskontroll.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal danne grunnlag for kontrollutvalgets og eventuelt kommunestyrets videre arbeid med valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter og herunder plan for forvaltningsrevisjon for en nærmere angitt periode.

Kommunelovens § 23-3 forklarer at forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Andre ledd sier at kontrollutvalget minst en gang i valgperioden skal utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet eller virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurdering er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Kommunelovens § 23-4 omtaler eierskapskontroll, som innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak eller anerkjente prinsipper for eierstyring. På samme måte som for forvaltningsrevisjoner, skal det utarbeides en plan basert på risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Revisjon Midt-Norge SA utarbeider risiko- og vesentlighetsvurderinger ved starten av ny valgperiode og vurderingen oppdateres årlig med nytt tallmateriale og eventuelt nye vurderinger ved behov.

2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER

2.1 Demografiske endringer

Utviklingen i størrelsen på og sammensetningen av befolkningen vil ha betydning for dimensjonering av tjenestetilbud og kommunens inntekter og utgifter. Ifølge Statistisk Sentralbyrås (SSB) hovedalternativ for befolkningsframskrivinger vil befolkningsveksten i Norge flate ut de neste ti årene for deretter å synke videre. Forutsatt at de innenlandske flyttemønstrene vi har sett de siste ti årene fortsetter, viser befolkningsframskrivingene frem mot 2040 at sentrale strøk vil oppleve en vekst i folketallet, mens mange distriktskommuner vil få en nedgang i folketallet. Ifølge SSB innebærer framskrivingene en fortsatt sentralisering, særlig blant unge voksne. Et annet utviklingstrekk er at andelen eldre i befolkningen ventes å øke betydelig. I hovedalternativet til SSB øker andelen av befolkningen som er 70 år og eldre fra 12 prosent i 2018 til 21 prosent i 2060. Økningen er spesielt sterk blant de som er 80 år eller eldre. Ifølge SSB vil aldringen bli klart sterkest i distriktene. Aldringen i distriktene vil forsterkes ved at unge mennesker i fruktbar alder flytter mot byen og at barna deres også i større grad vil bli født i sentrale strøk. Når de eldre samtidig blir igjen på bygda, vil mer enn hver tredje innbygger i en del distriktskommuner ha passert 70 år i 2040. Endringer i befolkningens størrelse og sammensetning kan være vanskelig å fange opp i den kommunale planleggingen. Kommuner som forholder seg passivt til framskrivinger av kommunens befolkning løper en risiko for å bli ute av stand til å tilby riktige tjenester, i riktig omfang til riktig tid.

2.2 Klima, energi og beredskap

Både effekter av klimaendringene og omstillingen til lavutslippssamfunnet representerer risikoer for kommunene og lokalt næringsliv. Klimarisiko kan deles inn i fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Fysisk risiko dreier seg om kostnader forbundet med fysisk skade som følge av klimaendringer (f.eks. mer ekstremvær, flom og ras). Overgangsrisiko dreier seg om samfunnsmessige konsekvenser som følge av endringer i politikk/reguleringer og teknologi når verden skal omstilles til et lavutslippssamfunn. Ansvarsrisiko handler om muligheten for erstatningskrav og søksmål knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger relatert til klimapolitikk eller klimaendringer. Ansvarsrisiko kan f.eks. være relevant i sammenheng med kommunenes ansvar for klimatilpasning, velfungerende avløpsnett og håndtering av overvann. Den samlede klimarisikoen vil på direkte eller indirekte vis kunne påvirke befolkningsutvikling, sysselsetting/næringsutvikling, skatteinntekter, verdi av eiendom/infrastruktur og derigjennom få stor betydning for kommuneøkonomien og kommunens generelle attraktivitet for næringsliv og beboere. Klimarisiko har også betydning

for energiforsyning og beredskap. Det er derfor viktig at klimarisiko tas inn i den kommunale planleggingen på alle tjenesteområder og nivåer. Høsten 2018 kom det nye statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn ved kommunal planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

2.3 Kommunestruktur

I en kommunesammenslåing ligger det et stort potensial for endring og utvikling. Det vil være en utfordring for kommunene å utnytte dette mulighetsrommet fullt ut, samtidig som at de får til en god overgang fra to kommuner til én. Organisasjonsendringen i seg selv kan være en utfordring, og det er viktig å sikre gode løsninger både på systemnivå og individnivå. Den nye kommunen skal gjerne ha nye systemer og verktøy, reglement og retningslinjer, og kommunens forhold til eksterne endrer seg gjerne. Dette gjelder for eksempel avtaler og anskaffelser, men også endrede sammensetninger i interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. Slike endringer gjelder også for tilgrensende kommuner som ikke er en del av en sammenslåing, men samarbeider med en eller flere sammenslåingskommuner. Det kan være flere grunner til sammenslåing mellom kommuner. I noen tilfeller kan det være slik at en eller flere av kommunene som slås sammen historisk har kjøpt tjenester, og i den nye kommunen må disse tjenestene bygges opp fra grunnen av. For kommuner som slår seg sammen og de som ikke gjør det foreligger det gjerne en endring i størrelsen på statlige midler som tilfaller kommunen.

Kommunereformen fører til at færre bor i kommuner under 10 000 innbyggere fra 2020, og flere vil bo i kommuner med over 50 000 innbyggere.¹ Uavhengig av kommunereformen har det også skjedd en demografisk endring hvor flere flytter til tettbygde strøk og færre bosetter seg i spredtbygde strøk, og utkantkommuner gjerne får en større andel eldre sammen med begrenset vekst eller nedgang i yngre aldersgrupper. Endringene vises spesielt godt i Nordland i 2019, hvor fylket som helhet hadde en befolkningsnedgang på 937 personer i de tre første kvartalene i 2019.²

Mange mindre kommuner har utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse og ressurser for å levere gode tjenester. Kommunene har gjerne for få innbyggere og brukere til å kunne etablere fagmiljø. De mindre kommunene er under et økt press som følge av befolkningsnedgang, færre barn og flere eldre, reduserte overføringer til kommuner som ikke

---

¹ KS, 'Status Kommune 2019', 2019 <<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/demokrati-og-styring/lokaldemokrati/010419-KS-status-kommune-2019.pdf>>.

² Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/kvartal>, 06.12.2019

sammenslås med andre, nye oppgaver og økte krav gjennom for eksempel bemanningsnormer og lignende.³

Mange mindre kommuner er avhengige av samarbeid med andre kommuner for å kunne yte gode tjenester. Samarbeid kan eksempelvis skje gjennom å etablere interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. I vertskommunesamarbeid kan man se at for kommuner som ikke er vertskommuner, forsvinner arbeidsplasser ut av kommunen.

2.4 Regelverksendringer

En lovendring kan innebære en risiko. Ny kommunelov, samt nye forskrifter (f.eks. internkontrollforskrift) er fullt ut gjeldende fra 2020. Endringer i forvaltningslov og arkivlov, som er to sentrale lover for norske kommuner, forventes å komme i 2020. I tillegg kan vi også trekke fram lovendringer og endringer i annet regelverk som berører de to store sektorene oppvekst og helse og omsorg.

2.5 Økonomi og kontroll

Kommunenes handlingsrom bestemmes av flere forhold, og endringer i inntektssystemet med blant annet rammeoverføringer, inntekts-, formues- og eiendomsskatt kan få stor betydning for kommunens økonomi og mulighet for å utføre pålagte oppgaver.

Det er risiko knyttet til om kommunen har betryggende internkontroll og om kvalitetssystem er egnet, tatt i bruk og blir brukt. Nye regler innenfor personvern påvirker utøvelsen av noen oppgaver. Det er kontinuerlige endringer innenfor bruken av datasystemer og digital dialog, som kan endre måten oppgaver utføres på og som krever kompetanse både for å ta i bruk nye løsninger og drifte dem.

Offentlige anskaffelse trekkes også fram som et risikoområde blant annet fordi regelverket oppleves som komplisert og vanskelig.

2.6 Digitalisering

Bruken av IKT og digitalisering endrer utførelsen av oppgaver og gir i mange sammenhenger en effektiviseringsgevinst. Mange kommuner jobber med ulike digitaliseringsprosjekter eksempelvis innbyggerdialog og velferdsteknologi. Denne digitalisering fører til utvikling og endring av måten oppgaver utføres på, det gir nye risikoer i forhold til at man forutsetter at teknologien fungerer og et stort flertall av slike systemer berører personvern og behandling av sensitive personopplysninger.

---

³ Hentet fra <https://intra.tmforsk.no/publikasjoner/filer/3455.pdf> (skriv ordentlig kildeføring hvis vi skal bruke dette)

3 ALSTAHAUG KOMMUNE

3.1 Utviklingstrekk i Alstahaug

Tabell 1. Om kommunen

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Innbyggere (antall)	7428	7450	7415	170131	4647141
Fødte per 1000 innbyggere (per 1000)	8,8	10,2	9,2	9,2	9,9
Døde per 1000 innbyggere (per 1000)	9,3	9,1	7,6	8,4	8
Netto innflytting (antall)	-4	15	-46	-542	15891
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	9,2	8,9	8,7	10,1	10,7
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	61	60,1	59,3	63,6	62
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)	1,4	1,2	1	0,9	0,9
Andel uførepensjonister 16-66 år (prosent)	12,2	12,4	12,8	11,3	10
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	1,5	1,6	1,2	1,3	1,5
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	11,3	12,4	12	..	..
Forventet levealder ved fødsel, kvinner (år)	83,3	83,3	83,3	83,5	74,4
Forventet levealder ved fødsel, menn (år)	79	79	79	79,1	70,7
Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall)	6284	6257	6082	121041	3659199
Reisetid til kommunesenteret (minutter)	..	..	..	0	0
Pendler ut av bostedskommunen (antall)	501	..	..	0	0

Kilde:SSB

3.2 Kommuneorganisasjonen

Rådmann i Alstahaug er Børge Toft.

Organisasjonskart

3.2.1 Kommunesamarbeid

Kommunen deltar i SHMIL IKS som er et interkommunalt samarbeid om renovasjon.

For tjenestene regnskap, budsjett- og økonomiplanarbeid, økonomioppfølging, intern og ekstern rapportering, fakturering, overordnet innkjøps- og forsikringsarbeid, skatteinnkreving, arbeidsgiverkontroll m.v. har kommunen et samarbeide med HALD - kommunene.

Kommunen deltar i interkommunalt samarbeid om barnevern med kommunene Herøy, Leirfjord, Dønna og Træna.

Kommunen samarbeider med Leirfjord kommune om brann og beredskap.

3.2.2 Investeringsplaner

Alstahaug kommune planlegger investeringer i ikke-selvfinansierende prosjekter for om lag 145 millioner kroner i økonomiplanperioden 2020-2023. Av dette skal 124 millioner kroner finansieres med lån, ca. 11 mill. kr med tilskudd og 10,6 mill. med MVA kompensasjon. Av investeringsprosjekter over 1.mill kr finner vi: Viderelån formidlingslån/startlån (80 mill.kr), Skolestruktur sentrum (ca. 35 mill.kr), Egenkapitaltilskudd (7,6 mill.kr), Ny hall (5 mill. kr), Digitaliseringsstrategi (4 mill.kr.), Asfaltering (3,75 mill.kr), kraftlaget (ca. 3,1 mill.kr), planlegging pleie og omsorg (2 mill.kr), Høydeberedskap brukt overhelt 1,5 mill.kr og opprustning Botnveien (ca. 1,9 mill.kr).

I tillegg planlegger kommunen investeringer i rehabilitering av vann og avløp på til sammen 67,5 millioner kroner. Investering innen vann- og avløp følger hhv. handlingsprogrammet til Hovedplan vann og Hovedplan avløp og er selvfinansierende prosjekter.

3.3 Tidligere revisjoner og tilsyn

Forrige risiko og vesentlighetsvurdering i Alstahaug kommune fra 2016 vurderte følgende områder som risikofylte og vesentlige:

- Arbeidsmiljø og sykefravær
- Innkjøpsordning i Alstahaug kommune
- Samhandlingsreformen og demografisk utfordring
- Skolehelsetjenesten i Alstahaug kommune
- Barnevernstjenesten
- Kvaliteten ved grunnskolen i Alstahaug
- Kommunalteknisk enhet
- Aktiviteten ved Planenhet og kommunalteknisk enhet i Alstahaug kommune
- Alstahaug havnevesen – fra KF til IKS?

I tabell to finnes en oversikt over forvaltningsrevisjonsprosjekter, selskapskontroller og statlige tilsyn.

Tabell 2. Alstahaug kommune sine kontroller og tilsyn de siste årene

Område	Type kontroll/ tilsyn	År
Selvkost VAR	Forvaltningsrevisjon	2019
Helgeland Havn IKS	Selskapskontroll	Pågående 2019
Kontroll av forvaltning innen landbruk	Tilsyn, Fylkesmannen i Nordland	2019
Tilsyn med Alstahaug kommune som forurensningsmyndighet på avløp	Tilsyn, Fylkesmannen i Nordland	2019 (pågående)
Håndtering av blod og blodkomponenter for transfusjon	Tilsyn, Statens Helsetilsyn	2018
NAV tjenestene opplysning, råd og veiledning og økonomisk stønad	Tilsyn, Fylkesmannen i Nordland	
Tilsyn med kommunal beredskapsplikt	Tilsyn, Fylkesmannen i Nordland	2018
Tilsyn med introduksjonsloven	Tilsyn, Fylkesmannen i Nordland	2018
Tilsyn med mottak og lagring av farlig avfall	Tilsyn, fylkesmannen i Nordland	2018
Vurdering av bruk av tvang etter pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A	Helsetilsynet	2016

4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifiserer områder hvor det anbefales å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med risiko og vesentlighet menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom angjeldende forhold inntreffer. Rød fargekode indikerer at revisors samlede vurdering av risiko og vesentlighet tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon er høyt. Gul farge indikerer at behovet ligger på et middels nivå, mens grønn farge indikerer et lavt behov for forvaltningsrevisjon.

4.1 Kommuneorganisasjonen

Figur 1 er en oppsummering av risikovurderingene som er gjort relatert til økonomi og i fortsettelsene presenteres bakgrunnen for vurderingene.

Figur 1. Risikovurdering økonomi

4.1.1 Økonomi

Økonomisk situasjon

Tabell 3. Økonomisk situasjon

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	-0,5	2,2	1,6	2,5	2,2
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	0,7	2,4	0,3	1,3	1,2
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	13,9	16,1	11,7	21,3	21,8
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	81,3	78,4	70,3	52,6	42,3
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	144,8	145,5	134,4	111,5	105,6
Frie inntekter per innbygger (kr)	53149	55159	58021	59590	55124
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	5,7	5,1	8,2	9,3	11,2
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	11,8	15,3	6,6	16,5	15,2
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	47	24,1	-23,8	23,9	25,8

Kilde:SSB

Tabell 4. Finansiering av driften

Nøkkeltall finansiering av driften	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andre driftsinntekter, ekskl. mva-kompensasjon	12,8	10,8	10,7	14	10,7
Andre statlige tilskudd til driftsformål	9	12,1	12,5	5,7	12,5
Brutto inntekt fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon	0	0	0	1,4	0
Eiendomsskatt totalt	3,8	3,8	3,6	7,6	3,6
- herav Eiendomsskatt annen eiendom	1,5	1,5	1,4	6,4	1,4
- herav Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer	2,3	2,2	2,2	1,2	2,2
Kompensasjon for merverdiavgift i driftsregnskapet	2,2	2,1	2,2	2,2	2,2

Rammetilskudd	30,7	30,8	30,7	30,2	30,7
Salgs- og leieinntekter i driftsregnskapet	17,4	17,2	17,3	14,3	17,3
Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt	24	23,2	23,1	25,7	23,1
- herav Naturressursskatt	0	0	0	0,9	0

Kilde:SSB

Ifølge årsrapport for 2018 hadde kommunen i 2018 et netto driftsresultat på 1,4 % av driftsinntektene. Dette er under anbefalt nivå og også betydelig under nivået for KOSTRA-gruppen og landet. Korrigerer en for inntekter fra havbruksfondet, som ikke er en fast, løpende inntekt, vil resultatet ligge like over 0. Kommunen hadde i 2018 store overskridelser på drift, spesielt innenfor Helse og velferd. Framskrivninger av demografisk utvikling tilsier en kraftig øking av antall eldre fremover.

Kommunen rapporterer i årsmelding for 2018 at svak folketallsutvikling framover vil gi konsekvenser for størrelsen på frie inntekter, innstramminger i regelverket for ressurskrevende brukere (og flere brukere), og innstramminger i regelverket knyttet til eiendomsskatt.

I årsrapport for 2018 slår administrasjonssjefen fast at den økonomiske situasjonen framover ikke er bærekraftig og at risikoen for å havne på ROBEK-lista må anses som betydelig.

Samlet merforbruk drift ved årsslutt 2019 anslås til ca. 8.mill. kr.

Basert på at den økonomiske situasjonen i kommunen er krevende vurderer revisor risikoen på området som stor.

Finans

Kommunens vedtatte låneopptak, inklusive lån til videreutlån (startlån,), ekskl. pensjonsforpliktelser vil være ca. 888 millioner kroner per 31.12.2019. Kommunens har de siste 5 årene økt sin gjeld med ca. 159 millioner kroner. Kommunen reduserte i 2018 sin lånegjeld med ca. 24 millioner kroner. Kommunestyret har imidlertid gjennom siste vedtatte økonomiplan lagt opp til et investeringsvolum som medfører økt låneopptak på rundt 124 millioner kroner i perioden. Kommunen har svært høy lånegjeld og stort behov for utbygging av infrastrukturen innen pleie og omsorg.

Basert på allerede høy gjeld, betydelige investeringer og økte låneopptak vurderer revisor risikoen på dette området som høy.

Budsjetteringsprosessen og budsjettoppfølgning

Kommunen hadde i 2018 store overskridelser på drift, spesielt innen helse- og omsorg. Ifølge årsrapport for 2018 dro kommunen med seg disse merkostnadene inn i 2019 og de er ikke medtatt i budsjett/ økonomiplanperiode.

Ifølge kommunen tilsier den demografiske utviklingen at det må vris mer ressurser over på pleie og omsorgsområdet fra andre tjenesteområder. Ifølge regnskap og årsberetning for 2018 har administrasjonssjefen de senere år foreslått en rekke driftsreduksjoner. Det har imidlertid vist seg vanskelig å få politisk flertall for strukturelle driftsreduksjoner med stort økonomisk potensiale.

Med bakgrunn i driftsoverskridelser og utfordringer med å få til strukturelle driftsreduksjoner med stort økonomisk potensiale vurderer revisor risikoen på dette området som høy.

Økonomisk internkontroll

Tabell 5. Økonomisk internkontroll

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra-gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel av totale utgifter for politisk styring	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7
Andel av totale utgifter for kontroll og revisjon	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2

Kilde:SSB

Andel av totale utgifter til politisk styring har ligget relativt stabilt i perioden og var i 2018 om lag 0,2 prosentpoeng lavere enn blant kommuner i KOSTRA-gruppe 12 og landet unntatt Oslo. Andel av totale utgifter for kontroll og revisjon har vært relativt stabilt i perioden og lå i 2018 0,1 prosentpoeng høyere enn snittet i KOSTRA-gruppe 12 og landet unntatt Oslo.

Finansiell rapportering gjennomføres fire ganger årlig. Pr. februar, pr. april, pr. august og pr. oktober.

Skatt Nord har gjennomført bokettersyn for utbetalt merverdiavgiftskompensasjon til oppføring og drift av Kulturbadet. Kommunen er varslet om tilbakeføring av for mye utbetalt merverdiavgiftskompensasjon på til sammen kr. 18 220 797. Beløpet ble senere redusert til 18,1 mill.kr.

Basert på resultat fra bokettersyn fra Skatt Nord vurderer revisor risikoen på dette området til stor.

Offentlige anskaffelser (RR)

Anskaffelser under terskelverdiene blir en del av forenklet etterlevelseskontroll i 2020.

Kommune rapporterer at innkjøpsansvaret primært følger av budsjettansvaret. Kommunen har en ressurs knyttet til rådgivning ved offentlige anskaffelser.

Kommunen har det siste året investert i kommunale boliger og står ovenfor en stor investering i nytt sykehjem med 50 plasser. Dette dreier seg om relativt store anskaffelser. Rambøll er engasjert i å lage tegninger, kalkyle og totalentrepriseunderlag for anskaffelse av sykehjem.

Offentlige anskaffelser representerer på generelt grunnlag risiko for små og mellomstore kommuner. På bakgrunn av forestående investering i nytt sykehjem vurderer revisor risikoen på dette området til middels.

4.1.2 Organisasjon

I figur tre er risikovurderingen innenfor området organisasjon oppsummert og under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 2. Risikovurdering organisasjon

Organisering

Revisor har ikke informasjon som tilsier forhøyet risiko på dette området. Risikoen vurderes derfor til lav.

Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling

Det er høy turnover innenfor helse. Kommunen rapporterer at de har utfordringer knyttet til å rekruttere, utvikle og beholde kompetente ansatte innenfor skole og helse.

Helse og omsorgsyrket er tradisjonelt et kvinnedominert yrke med høy deltidsfaktor i kommunen. Som et ledd i arbeidet med å trekke til seg og beholde kompetent arbeidskraft, og utvikle gode fagmiljøer med god tjenestekvalitet signerte kommunen i 2018 en erklæring om heltid for tjenesten pleie og omsorg. Ved denne erklæringen ønsker også administrasjonen sette fokus på uønsket deltid.

På bakgrunn av utfordringer knyttet til rekruttering, utvikling og bevaring av kompetente ansatte innenfor skole og helsesektoren vurderer revisor risikoen på området som høy.

Kommunedirektørens internkontroll og kvalitetssikring

Kommunen har et digitalt avvikssystem (Compilo) for innmelding av avvik. Compilo er innført på alle nivåer i organisasjonen og er felles system for dokumentasjon av prosedyrer, avviksregistrering og ROS-analyser.

Basert på at kommunen har system som er innført på alle nivåer i organisasjonen vurderer revisor risikoen på området til lav.

Helse miljø og sikkerhet (HMS)

Jamfør tabell 6 under, har det samlede sykefraværet i kommunen i perioden variert mellom 8,53 % og 9,19 %. Ved siste måling var det samlede sykefraværet i kommunen om lag 0,6 prosentpoeng lavere enn snittet for kommuner samlet. Sykefraværet blant ansatte i barnehager har i perioden vært stigende, og lå ved siste måling om lag 2 prosentpoeng høyere enn snittet for kommuner samlet.

Tabell 6. Sykefravær

Nøkkeltall	Alstahaug			Kommuner samlet
	4.kvartal 2015-3. kvartal 2016	4.kvartal 2016-3. kvartal 2017	4.kvartal 2017-3. kvartal 2018	4.kvartal 2017-3. kvartal 2018
Samlet sykefravær	9,0	8,53	9,19	9,83
Legemeldt sykefravær	7,78	7,35	8,03	8,45
Sykefravær undervisning	9,83	8,46	9,34	8,49
Sykefravær barnehager	11,99	10,97	14,34	12,24
Sykefravær helse, pleie og omsorg	7,95	9,79	8,49	11,11

Kilde: KS

Kommunen har hovedverneombud. Kommunen rapporterer i spørreundersøkelse at de har 3 uleste avvik og at 16 avvik er under behandling.

På bakgrunn av stigende sykefravær blant ansatte innen barnehage og flere avvik innen HMS som ikke er lukket vurderer revisor risikoen på dette området som middels.

Etikk og varsling

Etiske Retningslinjer ble sist endret av kommunestyret våren 2016. Retningslinjene er et verktøy bl.a. for å forebygge korrupsjon og for å bygge kommunens omdømme. De ansatte informeres om etiske retningslinjer og prosedyrer for varsling gjennom kvalitets- og internkontrollsystemet Compilo. Varsling blir i dag registrert på egne enheter.

Basert på informasjonen over vurderer revisor risikoen på området som lav.

Saksbehandlingen i kommunen

Kommunen rapporterer at de er à jour med posthåndtering og journalføring.

På denne bakgrunn vurderer revisor at risikoen på dette området er lav.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Kommunen rapporterer om utfordringer knyttet til overholdelse av personvernlovgivningen. Basert på dette vurderer revisor risikoen på området som høy.

Beredskapsplaner og Risiko- og sårbarhetsanalyser

Kommunen har i løpet av 2018:

- Utarbeidet ny overordnet beredskapsplan for kommunen
- Deltatt i beredskapsøvelsen «Pandemi 2018» i regi av Fylkesmannen i Nordland.
- Gjennomført kurs for krisestab i CIM- web basert krisehåndteringsverktøy
- Gjennomført felles kurs for stab og stedfortredere.
- Gjennomført kurs og øvelse i CIM- web basert krisehåndteringsverktøy for stedfortredere
- Hatt tilsyn fra fylkesmannen i kommunal beredskapsplikt – uten avvik.

Basert på at kommunen har hatt tilsyn uten avvik og utarbeidet ny overordnet beredskapsplan vurderer revisor risikoen på området til lav.

4.2 Tjenesteområdene

4.2.1 Oppvekst

I figur 4 er risikovurderingen innenfor oppvekst oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 3. Risikovurdering oppvekst

Barnehager

Alstahaug kommune hadde ved utgangen av 2018, 373 barn fordelt på 5 kommunale barnehager og 4 private barnehager.

I følge barnehagefakta.no har barnehagene i Alstahaug i snitt 5,7 barn per ansatt (nasjonalt snitt er 5,8). Kommunen rapporterer selv at de ikke har noen problemer med å oppfylle bemanningsnormen og at de generelt har kompetent personell, fagarbeidere og pedagoger.

Det gjennomføres regelmessig brukerundersøkelser i regi av Udir. Data fra barnehagefakta.no viser at 55,6 % av barnehagene i Alstahaug oppfyller pedagognormen. Om lag 1/3 av barnehagene (33,3 %) oppfyller pedagognormen med dispensasjon. En barnehage (11,1 %) oppfylte per 15.12.2018 ikke pedagognormen. Kommunen opplyser selv at de har hatt noen utfordringer knyttet til rekruttering av nok barnehagelærere de siste årene.

Alstahaug kommune ivaretok alle med rett til barnehageplass etter hovedopptak i 2018. Kommunen tilfredsstiller lovens krav til å gi barnehageplass til alle søkere. Kommunen tilbyr plass, utover det lovpålagte, fortløpende gjennom året når det er ledige plasser. I 2018 hadde 3,5 % av alle barnehagebarn vedtak om spesialundervisning.

Basert på at noe over halvparten av barnehagene i kommunene oppfyller pedagognormen og kommunen rapporterer om utfordringer med rekruttering av nok barnehagelærere vurderer revisor risikoen på området til middels.

Grunnskole

Tabell 7. Oppvekst

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel elever med spesialundervisning	11,1	7,7	8	8,8	7,9
Gruppestørrelser	15,5	14,9	13,5	13,9	16,2
Mestringsnivå 3-5 NP: regning 8.trinn	65,8	68,5	73,5	66,7	69,6
Mestringsnivå 3-5 NP: lesing 8.trinn	71,3	63,7	62,9	69,6	73,5
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,3	40,6	40,9	40,7	41,7
Andel lærere med universitets- /høgskoleutdanning, med pedagogisk utdanning	85,1	87,4	72,8	75,8	77,6
Andel lærere med universitets- /høgskoleutdanning, uten pedagogisk utdanning	8,8	5,6	15,4	14,8	14,4
Andel lærere med videregående utdanning eller lærere	6,1	7	11,8	9,4	8

Kilde: SSB;

Alstahaug hadde i 2018 seks grunnskoler fordelt på tre rene barneskoler, en ungdomsskole og to 1-10 skoler. Alstahaug hadde 836 elever i grunnskolen høsten 2018. Det er 40 færre elever enn høsten 2017.

Kommunen rapporterer om høy grad av trivsel i grunnskolen, men at noen elever faller utenfor. Andelen ufaglærte lærere i kommunen har de siste 3 - 4 årene vært om lag 10%. Elevundersøkelsen viser at andelen elever som opplever mobbing på skolen har ligget noe høyere enn landsgjennomsnittet de senere årene. Gjennomsnitt av tre elevundersøkelser gjennomført i perioden 2016-2019 indikerer at i overkant av 9 % av elevene på 7. trinn opplever å ha blitt mobbet av andre elever på skolen i løpet av de siste månedene (landsgjennomsnitt i samme periode er 5,7 % for 7.trinn). Kommunen mener at det er sammenheng mellom utfordringer i læringsmiljø og kompetanse hos de ansatte.

Basert på prosjektet «God opplæring for alle elever» har kommunen identifisert følgende utfordringer:

- Skolen gir ikke et godt læringsmiljø for alle elever
- Skolen virker ekskluderende for noen elever/ elevgrupper
- Skolen klarer ikke å tilrettelegge godt nok for alle elever innenfor rammene av fellesskapet

Resultater fra nasjonale prøver i lesing på 8.trinn viser at andelen elever på mestringsnivå 3-5 har gått ned fra 70,3 % i 2016 til 62,9 % i 2018. For 2018 er denne andelen om lag 6,7 prosentpoeng lavere enn snittet for kommuner i KOSTRA gruppe 12 og 10,6 prosentpoeng lavere enn snittet for alle kommuner i landet unntatt Oslo.

Resultater fra nasjonale prøver i regning på 8.trinn viser at andelen elever på mestringsnivå 3-5 har gått opp fra 65,8 % i 2016 til 73,5 % i 2018. For 2018 er denne andelen høyere enn snittet for kommuner i KOSTRA gruppe 12 (66,7 %) og for alle kommuner i landet unntatt Oslo (69,6 %).

Data for nasjonale prøver på 5.trinn (se skoleporten.no) i 2018-2019 viser at andelen elever på mestringsnivå 2 og 3 i Alstahaug kommune ligger omtrent på samme nivå som snittet nasjonalt, i engelsk og lesing. I regning ligger andelen elever på mestringsnivå 2 og 3 i Alstahaug kommune 6,9 prosentpoeng lavere enn snittet på nasjonalt nivå (76,9 %).

Basert på funn i elevundersøkelsen (mobbing) og utfordringene identifisert i prosjektet «God opplæring for alle elever» vurderer revisor risikoen på området til stor.

SFO

Kommunen tilbyr skolefritidsordning for elever ved 1.- 4 trinn. SFO er lokalisert på Sandnes, Søvik, Tjøtta og Ura skoler. SFO er et selvkostområde. Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser.

Med bakgrunn i at det ikke er gjennomført brukerundersøkelser vurderer revisor risikoen på området til middels.

Barnevern

Tabell 8. Barnevern

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet Uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Netto driftsutgifter til barnevernstjenesten per innbyggere 0-22 år (kr)	9380	15047	17033	9608	8319
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	5,8	7	5,7	5,4	4,5
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (prosent)	5,4	6,2	5,8	4,5	3,9
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	16,8	495	33,9	19,9	18,9
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	7,3	6,3	5,5	5,2	5
Andel meldinger i alt som behandles innen 7 dager	95,9	96,6	97,8	98,5	98,8
Andel meldinger som går til undersøkelse innen 7 dager	80,6	75	85,6	71,9	81,5

Kilde:SSB

Alstahaug, Leirfjord, Herøy, Dønna og Træna har interkommunalt samarbeid om barnevernstjenesten. Leirfjord kommune er vertskommune for samarbeidet og barnevernet har kontor på kommunehuset på Leland. Kommunen rapporterer om utfordringer knyttet til rapportering og styring av barneverntjenesten, men at dette er i bedring etter grep fra vertskommunen. Kommunen rapporterer at ordningen har tilfredsstillende kvalitet, men at det er noen utfordringer knyttet til fristbrudd.

Basert på informasjonen over vurderer revisor risikoen på området til middels.

Voksenopplæring

Alstahaug Voksenopplæring driver opplæring i norsk for fremmedspråklige, grunnskoleopplæring for voksne, spesialundervisning for voksne med behov samt oppdragsundervisning for offentlige og private aktører. Voksenopplæringen hadde 55 elever ved utgangen av 2018. Elevtallet var redusert med nær 2/3 deler fra 2016 til 2017 og halvert fra 2017 til 2018. Den nasjonale flyktningpolitikken har ført til mindre ankomst av flyktninger til landet og at kommunens asylmottak har blitt lagt ned. Det har ført til en kraftig reduksjon i elevtall og inntektsgrunnlag.

Ifølge kommunen selv er hovedutfordringen for voksenopplæringen å opprettholde kvalitet og bemanning når det er svært ujevn tilgang på elever.

På bakgrunn av mindre antall flyktninger og elevtallet har gått kraftig ned vurderer revisor risikoen på området til lav.

Kultur/ barne- og ungdomstiltak

Enhet for kultur (kulturadministrasjonen) dekker områdene kulturvern/museer, Stamneshallen, Helgelandshallen, Ungdomstjenesten i Alstahaug, Allmenn kultur, Petter Dass-dagene, Frivilligsentralen. I tillegg administreres alle funksjonene i Kulturbadet, bibliotek, kino, storsal, kulturbase, kiosk/billett/info, bad og byggdriфт. Enheten hadde pr. 31.12.18 29 ansatte (21,13 årsverk, med 17,3 årsverk knyttet til Kulturbadets driфт).

Kommunen rapporterer selv at de har et velfungerende folkebibliotek, men at det er svært ulik kvalitet fra skole til skole når det gjelder lovpålagt skolebibliotek. Tall fra SSB viser at antallet besøk til folkebibliotek per innbygger i 2018 var 14,2 i Alstahaug. Til sammenligning var snittet samme år 5,4 besøk for kommuner i KOSTRA gruppe 12 og 4,8 besøk i alle landets kommuner unntatt Oslo..

Kulturskolen for Alstahaug og Leirfjord er et interkommunalt opplæringstilbud innen musikk, dans, drama, og andre kulturelle områder for innbyggere i kommunene. Skolen har 7,25 årsverk fordelt på 13 ansatte. Kommunen rapporterer om utfordringer knyttet til mulighetene til å gi de ansatte oppgaver og stillingsstørrelser som gir kontinuitet.

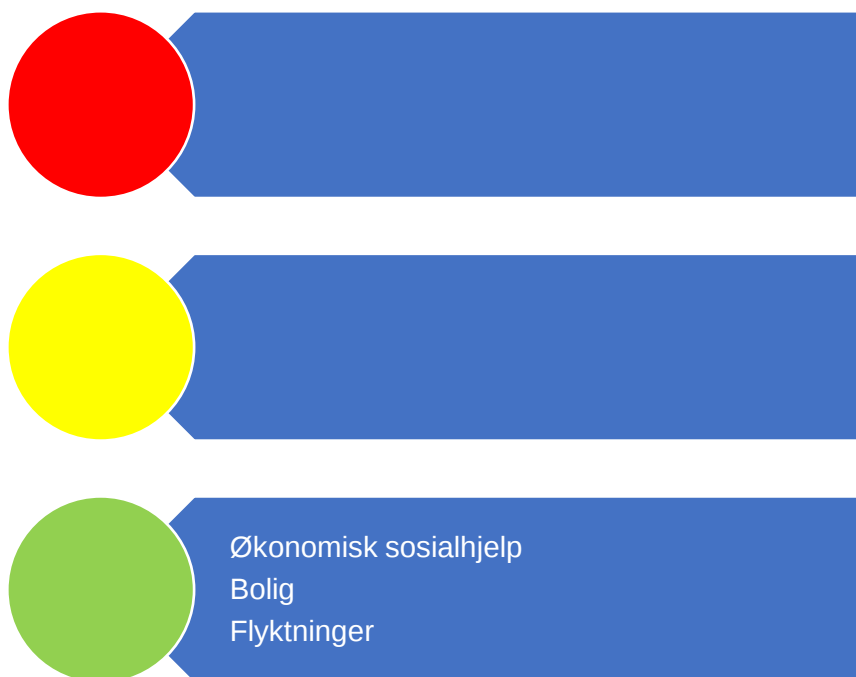
Kommunen rapporterer at de har gode idretts og aktivitetsanlegg, haller og svømmeanlegg. Utfordringer ligger i større aktivitet enn kapasitet på ettermiddag/kveldstid, samt driфт i utendørsanlegg.

I budsjett for 2019 og økonomiplan for 2020-2023 har kultur fått reduserte økonomiske ramme. Dette får konsekvenser for driфт i Kulturbadet, og i arbeidet med allmenn kultur.

På tross av kutt i økonomiske rammer vurderer revisor risikoen på området til lav.

4.2.2 Velferd

I figur 5 er risikovurderingen innenfor velferd oppsummert. I fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen

Figur 4. Risikovurdering velferd

Økonomisk sosialhjelp

Tabell 9. Økonomisk sosialhjelp

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Sosialhjelpsmottakere (antall)	149	169	147		
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall)	67	101	114		

Kilde: SSB

I perioden 2016-2018 har antall mottakere av sosialhjelp svingt med om lag 20 personer fra år til år. Antall barn i familier som mottok sosialhjelp har steget fra 67 i 2016 til 114 i 2018 (en økning på i overkant av 70 %).

Ifølge kommunen har sosialhjelpsbudsjettet vært relativt stabilt de senere årene. Kommunen rapporterer at samarbeidet med NAV fungerer godt. Det er ikke rapportert om økonomiske avvik i 2018 eller 2019.

På bakgrunn av informasjonen over vurderer revisor risikoen på området til lav.

Bolig

Ved rullering av Kommuneplanens samfunnsdel i 2012 hadde kommunen flere utfordringer knyttet til bolig og bosetting. Kommunen har i planperioden 2012-2022 laget en boligsosial handlingsplan, igangsatt bygging av kommunale boliger og etablert et bolig- og servicekontor. Alstahaug kommune rapporterer at de stort sett har tilstrekkelig med boliger, men at de mangler boliger tilpasset personer med manglende boevne.

På bakgrunn av informasjonen som foreligger vurderer revisor risikoen på dette området til lav.

Flyktninger

Tall fra IMDI viser at innvandrere utgjorde 10,6 % av befolkningen i Alstadhaug i 2019. 71 % av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogram i 2016 var i arbeid eller utdanning året etter (for Norge er tallet 62 %). Av innvandrerne i Alstahaug var 58,7 % i arbeid i 2018 (for hele landet er tallet 63,1 %).

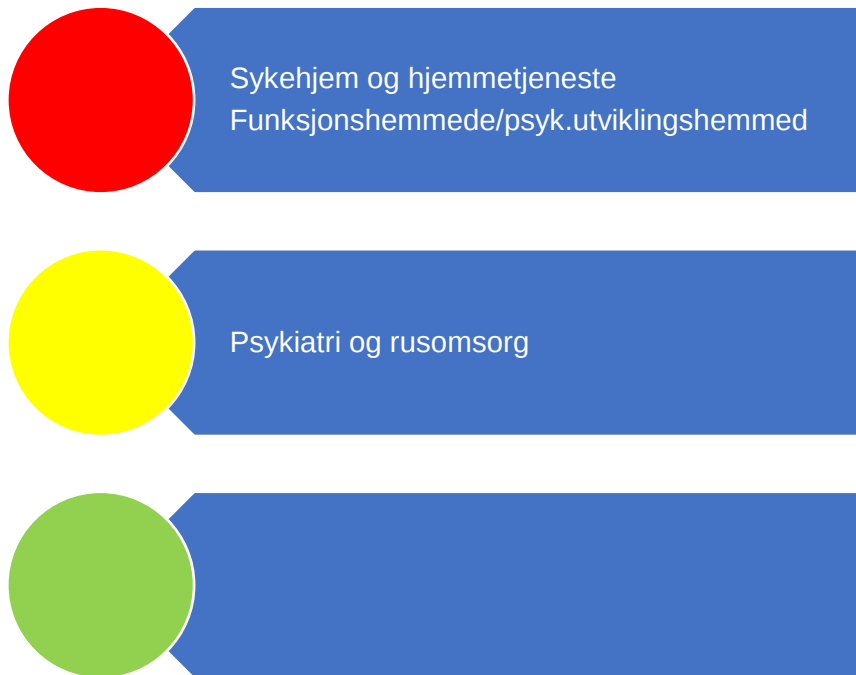
Alstahaug kommune har siden 2011 bosatt 38 barn i alderen 10 – 15 år. Det har i 2018 vært en stor nedgang i antall flyktninger som har kommet til Norge. Det som er nytt er at de enslige mindreårige i gjennomsnitt er yngre ved ankomst enn tidligere år. IMDI har i 2019 bestemt at 13 enslige mindreårige flyktninger skal bosettes i Nordland. Alstahaug kommune har som den eneste kommunen på Helgeland fått tildelt 3 bosettinger. Disse bosettingene er planlagt inn i allerede eksisterende tiltak.

Kommunen rapporterer at de generelt sett har lite utfordringer knyttet til bosetting av flyktninger. Alstahaug kommunale asylmottak ble lagt ned i 2018.

På grunnlag av nedgang i antall flyktninger og at kommunen rapporterer om lite utfordringer vurderer revisor risikoen på dette området til lav.

4.2.3 Helse- og omsorgstjenester

I figur 6 er risikovurderingen innenfor helse- og omsorgstjenester oppsummert. I fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 5. Risikovurdering helse og omsorg

Sykehjem og hjemmetjeneste

Tabell 10. Helse og omsorg

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	79	75	74	76	75
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	30	33	30	35	32
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	56	56	57	32	48
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	11	10	11	13	12
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	96	98	98	86	90
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0	0,72	0,59	0,63	0,67

Kilde:SSB

Tabell 11. Kompetanse i helse og omsorg

	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere					
Geriatrisk sykepleier	2,69	1,34	2,7	4,31	4,12
Sykepleiere med spes./vd. utd.	12,22	12,06	10,57	9,32	7,54
Sykepleier uten spesialitet/videreutdanning	35,27	38,91	42,23	60,17	47,22
Hjelpepleier	70,58	70,95	59,17	74,3	48,2
Ergoterapeut	.	.	0,29	1,71	2,1
Miljøterapeut og pedagog	6,2	8,39	17,81	4,53	2,93
Aktivitør	4,04	4,47	4,98	2,26	2,16
Omsorgsarbeider	3,72	3,77	4,79	8,63	9,03
Helsefagarbeider	30,9	34,06	45,69	46,19	37,6
Annet omsorgspersonell med helseutdanning	13,84	20,47	28,14	19,21	14,57
Pleiemedhj/ass, hjemmehj/prakt bist eller annen brukerrettet tj.	51,77	71,99	89,06	79,25	63,37

Kilde: SSB

Sammenlignet med kommuner i KOSTRA-gruppe 12 og landet unntatt Oslo hadde Alstahaug kommune i 2018 lav dekningsgrad av kompetanse innen: geriatrisk sykepleier, sykepleier uten spesialitet/videreutdanning, ergoterapeut og omsorgsarbeider.

Pleie og omsorg og Tjenesten for Funksjonshemmede består i all hovedsak av drift av sykehjem og hjemmebaserte tjenester.

Kommunen står ovenfor demografiske utfordringer med økende antall eldre. Dette er ikke tatt hensyn til i enhetenes driftsbudsjett. Kommunen rapporterer om for få institusjonsplasser av alle typer, ikke minst plasser tilrettelagt for demente. Kommunen rapporterer å ha store utfordringer med utagering uten mulighet for skjerming per i dag. Det at sykehjemmet ikke har tilpassede demensplasser, medfører at svært dyre tiltak må iverksettes rundt utagerende og krevende pasienter. Kapasitetsutfordringene på sykehjemmet gir også utslag i at kommunen har utskrivningsklare pasienter liggende på sykehuset over lengre perioder. Et døgn koster tilnærmet 5000 kr, og medfører også menneskelige omkostninger for pasientene det gjelder.

Kommunen har i 2019 for første gang pasienter på den offisielle ventelisten på sykehjemsplass, dvs. de har fått vedtak om plass, men det er ingen plasser å tildele. Dette problemet forventes å øke i tiden framover. Resultatet blir dyre "nødtiltak". For å motvirke den økonomiske effekten av slike tiltak jobbes det aktivt med å redusere kostnader på alle andre områder. Ifølge kommunen er dette krevende, og ikke bærekraftig over tid.

Kommunen har planer om bygging av nytt sykehjem med 50 plasser. Rambøll er engasjert i å lage tegninger, kalkyle og underlag til totalentreprise.

Den demografiske utviklingen legger også press på legetjenesten, rehabiliteringstjenesten, rustjenesten, hjemmetjenesten og tjenesten for funksjonshemmede.

Det har vært betydelig merforbruk i helsesektoren.

Det har i 2018 vært økende sykefravær på alle helseenhetene.

Rekruttering av fagfolk anses av kommunen som en hovedutfordring i årene som kommer. Enheten har en eldre arbeidsstokk, der flere vil gå ut i alderspensjon i økonomiplanperioden. Å rekruttere inn god kompetanse og stabilt personell anses som avgjørende for å få en god framtidig omsorgstjeneste. Her er det allerede store utfordringer, og bruk av vikarbyrå er en dyr og lite tilfredsstillende nødløsning som enheten ønsker å minimere bruken av.

Ifølge kommunen fungerer samhandlingen med spesialisthelsetjenesten hensiktsmessig.

Det er gjennomført brukerundersøkelser for deler av tjenestene.

Med bakgrunn i utviklingen med flere antall eldre, for lite institusjonsplasser, merforbruk og utfordringer med rekruttering av fagfolk vurderer revisor risikoen på dette området som stor.

Psykatri / psykisk helsevern og rus

Tabell 12. Psykiatri og rusomsorg

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra-gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer (prosent)	0,1	-8	-8	7,3	12,4
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (helse- og omsorg) (antall)	9,1	10,8	11,9	6,1	4,9
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	11,2	15,1	17,3	10,7	9,1
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	5,1	5,4	5,4	3,3	3

Kilde:SSB

Sammenlignet med KOSTRA gruppe 12 og alle kommuner i landet unntatt Oslo indikerer nøkkeltallene for psykiatri og rusomsorg at Alstahaug kommune har høy dekning av

psykiatriske sykepleiere, personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid og personer med videreutdanning innen rusarbeid.

Kommunen rapporterer at den kommunale psykiatritjenesten fungerer godt. Fra 2020 er kommunen pliktig til å tilby befolkningen en kommunal psykolog. I årsrapport for 2018 skriver kommunen at det ikke er funnet rom for dette i årsbudsjett eller økonomiplan.

Kommunen har de siste årene gjennomført et rusprosjekt. Ifølge kommunen har prosjektet bedret tjenesten til pasienter med rusproblemer vesentlig. Kommunen benytter verktøyet "brukeplan" til kartlegging.

På bakgrunn av trange økonomiske rammebetingelser vurderer revisor risikoen på området til middels.

Funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede

Gruppen ressurskrevende brukere øker, og det er ifølge kommunen utfordrende å få gode tjenester på plass ved akutte endringer hos enkeltpasienter. Ifølge kommunen er det også betydelige økonomiske utfordringer knyttet til denne pasientgruppen. I årsrapport for 2018 opplyser kommunen at Tjenesten for funksjonshemmede hadde et merforbruk på 13,9 mill.kr. Merforbruket skyldes i stor grad oppstart av svært kostnadskrevende, ikke planlagte, tjenestetilbud i løpet av sommer og høst 2018. Tjenesten har hatt en stor pågang på avlastningstjenester. Noen av disse vedtakene er omfangsrrike og gir store kostnader.

På bakgrunn av at gruppen ressurskrevende brukere øker og det har vært store økonomiske overskridelser vurderer revisor risikoen på området som stor.

4.2.4 Teknisk drift

Figur 7 oppsummer risikovurderingene innenfor teknisk drift. Under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 6. Risikovurdering teknisk

Planarbeid

Ifølge kommunens hjemmesider har Alstahaug kommune følgende planer:

- Kommuneplanens arealdel med kystsone 2016-2022
- Kommunal Planstrategi 2017-2019
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser 2019-2023
- Kommunedelplan for kulturminner 2018-2023
- Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2022
- Kommunedelplan for energi og klima 2010-2020
- Utviklingsplan for Sandnesjøen sentrum
- Forvaltningsplan for Åsen

Jfr. avsnitt 4.1.2 har kommunen i 2018 også utarbeidet ny overordnet beredskapsplan.

Øvrige planer som det var tatt høyde for i budsjett 2018 er påbegynt, dog med unntak av ny kommunedelplan for energi og klima, samt områderegulering for Novikveien fra Elias Blixs gt. til Aleksander Kiellands gt. som ikke er igangsatt.

På bakgrunn av informasjonen over vurderer revisor risikoen på området til lav.

Byggesak

Tabell 13. Byggesak

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Byggesøknader i alt behandlet (antall)	108	90	90	3104	74668
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	19	23	26	23	20
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	37	49	47	39	37
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	30	24	42	15	18

Kilde: SSB

Planavdelingen behandlet 121 byggesaker, og 4 reguleringsplaner (3 kommunale og 1 privat) ble vedtatt i 2018. I tillegg ble 46 oppmålingsforretninger gjennomført.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med tre ukers frist har gått noe opp i perioden 2016-2018 og var ved siste måling 3 dager høyere enn snittet for kommuner i gruppe 12 og 6 dager høyere enn snittet for alle kommuner unntatt Oslo. For byggesaker med tolv ukers frist var saksbehandlingstiden 47 dager i 2018. Sammenlignet med 2017 har saksbehandlingstiden for slike saker gått ned med 2 dager. Sammenlignet med 2016 har saksbehandlingstiden for slike saker økt med 10 dager. I 2018 var saksbehandlingstiden for byggesaker med tolv ukers frist 8 dager høyere i Alstahaug enn i kommunegruppe 12 og 10 dager høyere enn i kommuner i landet unntatt Oslo. Andelen innvilgede byggesaker som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan har økt i perioden og ligger betydelig høyere enn snittet for kommuner i kommunegruppe 12 og landet unntatt Oslo.

Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent) har i perioden vært økende og er betydelig høyere enn i sammenlignbare kommuner og kommuner i landet unntatt Oslo.

Målet om å gjennomføre tilsyn i 10 % av byggesakene og tilsyn med spredte avløp er fortsatt ikke nådd.

Ifølge kommunen er resultatet i hovedsak som forventet sett i forhold til ressursituasjonen i perioden. Kommunen skriver i årsrapport 2018 at de fortsatt har et potensiale når det gjelder veiledning og kontroll/tilsyn. Når det gjelder tiltak for å redusere saksbehandlingstid vil digital søknadsløsning/E-byggesak være viktig.

Med bakgrunn i økte saksbehandlingstider og høy og økende andel av innvilgede byggesaker som skjer gjennom dispensasjon fra plan vurderer revisor risikoen på dette området som høy.

Eiendomsforvaltningen

Jfr. tabell 14 under, har netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter gått ned fra 9,4 % i 2016 til 7,9 % i 2018. For 2018 var netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning som andel av samlede driftsutgifter om lag 1,5 prosentpoeng lavere enn i kommuner i gruppe 12 og om lag 1 prosentpoeng lavere enn i alle landets kommuner unntatt Oslo.

Tabell 14. Eiendomsforvaltning

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	9,4	8,1	7,9	9,5	9
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	4,83	7,53	6,21	6,63	5,12
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	716	490	648	602	562
Formålsbygg areal totalt	35877	56081	46037		

Kilde:SSB

Bygg og eiendom er et internt serviceorgan i den kommunale organisasjonen og har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg og boliger. I tillegg utfører Bygg og eiendom en del mindre rehabiliteringsprosjekter i egen bygningsmasse. Det er uklart om kommunen har en plan for vedlikehold av kommunale bygg.

På bakgrunn av informasjonen over vurderer revisor risikoen på området som middels.

Vann, avløp og renovasjon

Tabell 15. Vann og avløp

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva.	3436	3473	3535	3363	3741
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva.	3802	3939	3966	3720	4146
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,48	0,3	0,08	..	0,69
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	35,2	36,4	43,7	..	29,5
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,3	0,29	0,18	..	0,56
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	84	83,8	84,6	..	51,3

Kilde:SSB

Tabell 16. Renovasjon

Nøkkeltall	Alstahaug			Kostra- gruppe 12	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	2686	2928	3006	2847	2854
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)	32,7	37,1	40,6	38,7	

Kilde:SSB

Årsgebyrene for vann og avløp ligger relativt stabilt over tid og er på nivå med kommuner i KOSTRA gruppe 12 og kommuner i landet unntatt Oslo. Vann og avløp har i 2017 og 2018 hatt en selvkostgrad på 100 %. I årsrapport 2018 rapporteres det at tiltak gjennomføres iht. handlingsprogrammet for Hovedplan vann og at dette hovedsak dreier seg om utskifting og fornying av gamle vann- og avløpsanlegg. Takten i utskifting/fornyning av kommunalt ledningsnett og spillvannnett har avtatt i perioden og lå i 2018 noe lavere enn landsgjennomsnittet for alle kommuner unntatt Oslo. Det ble i 2018 investert i underkant av 14 millioner kroner i utskifting og fornying av gamle vann og avløpsanlegg.

Ansvarsområde 6330 Avløp hadde et netto merforbruk på kr. 3 109 000. Flere større hendelser (kollaps) på avløpsnettet (spillvann og overvann) har medført økte driftskostnader i 2018. I hovedsak skyldes dette et stadig eldre ledningsnett, samt store kostnader til spyling av fett, sand og grus.

Kommunen deltar i SHMIL IKS som er et interkommunalt samarbeid om renovasjon i Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Leirfjord, Alstahaug, Herøy, Dønna, Vevelstad, Sømna, Brønnøy og Vega kommuner. Renovasjonsgebyret er relativt stabilt over tid og på nivå med kommuner i KOSTRA gruppe 12 og landet unntatt Oslo. For renovasjonstjenesten har selvkostgraden variert fra 88-100 % i perioden 2016-2018.

I 2019 gjennomførte Revisjon Midt-Norge en forvaltningsrevisjon med tema selvkost for vann, avløp og renovasjon (VAR). Revisjonen konkluderte med at Alstahaug kommune beregner gebyrer i samsvar med selvkostreglene og at kommunens avsetning til, og bruk av, selvkostfond er i samsvar med regelverket.

Med bakgrunn i redusert utskiftingstakt for kommunalt lednings- og spillvannnett i perioden 2016-2018 og flere større hendelser på avløpsnettet i 2018 vurderer revisor risikoen på dette området til middels.

Brann- og redningstjenester

Ifølge årsrapport for 2018 var det i alt 51 hendelser i Alstahaug i 2018 mot 60 i 2017. Alstahaug kommune har samarbeidsavtale med Leirfjord kommune om brann og beredskap. Dette

innebærer at funksjonene brannsjef, leder beredskap, leder forebyggende og tilsyn med særlige brannobjekter utføres av Alstahaug brannvesen etter "vertskommunemodellen". Brann og beredskap hadde et positivt avvik på kr 1 016 000. Resultatet er påvirket av nedgangen i antall hendelser.

For Brann- og beredskapsenheten ble ny mannskapsbil/brannbil levert høsten 2018. Dette innebærer et løft både beredskapsmessig, samt organisatorisk i og med at en får samlet flere tjenester på samme kjøretøy. Kommunen har imidlertid utfordringer relatert til manglende høydeberedskap for de høyeste bygg i kommunen, samt hendelser hvor det vil være fordel med egen utrustet båt. I økonomiplan for 2021 bevilges 1,5 mill.kr til bil som vil gi kommunen bedre høydeberedskap.

Ifølge årsrapport 2018 er det iverksatt et prosjektarbeid som skal se på mulighetene for et brannsamarbeid mellom alle HALD-kommunene. Primo 2019 ble det inngått samarbeidsavtale med Dønna kommune relatert til Brann og Beredskap.

Med bakgrunn i manglende høydeberedskap og tilgang på båt knyttet til hendelser til sjøs vurderer revisor risikoen på dette området til middels.

Samferdsel

Enhet for kommunalteknisk har ansvar for drift og vedlikehold av vei, gatelys, vannverket, avløpsverket, park- og idrettsanlegg og parkering og renovasjon. I årsrapport for 2018 rapporteres det om et negativt avvik på kr. 3 930 000. I årsrapport for 2017 rapporteres det om et merforbruk innen kommunalteknisk på om lag 650 000.

Ansvarsområde 6400 Veger hadde i 2018 et merforbruk på kr. 411 000. Dettens skyldes i hovedsak mer vintervedlikehold enn normalt.

Parkeringsdriften ble overført til nytt selskap, Alstahaug Parkering AS den 13. desember 2017.

Samfunnsdelens mål for perioden er å være pådriver for en raskere utbygging av ny og fremtidsrettet infrastruktur, samt ta rollen som sentral utvikler av gode kommunikasjonsløsninger for hele regionen. Jfr. årsmelding 2018 synes målene i liten grad nådd på dette området.

På bakgrunn av økonomiske overskridelser og lav måloppnåelse på området vurderer revisor risikoen som middels.

Næring

Enhet for næring er bemannet med ett årsverk (næringssjef). Til enheten tilligger oppgaver som næringsplanlegging, kontakt/samarbeid med næringslivet, utbyggere og investorer,

forskningsmiljøer og regionalt/nasjonalt virkemiddelapparat, bistå næringslivet mht. industri- og utbyggingsareal og saksbehandling av nærings saker.

Næringsarbeid hadde et positivt avvik på kr 293 000 som skyldes lavere utgifter enn budsjettert til reiser/ overnatting og konferanser samt mindre kjøp av konsulent tjenester (sykehusstruktur) På nærings siden har det i perioden vært jobbet med saker i tilknytning til vedtatt strategisk næringsplan. Dette gjelder bl.a. områder innen infrastruktur, kompetanse mm. Arbeidet med innspill til nytt hurtigbåt og fergekart har stått sentralt. Det samme har arbeidet relatert til flytilbudet i regionen, samt ulike høringsuttalelser relatert til viktige områder for kommunen.

På bakgrunn av informasjonen over vurderer revisor risikoen på dette området som lav.

Miljø og klima

Landbruk- og miljøvernenhet behandler saker etter jordloven, skogloven, konsesjonsloven, beiteloven, dyrehelsepersonelloven, naturmangfoldloven, friluftsløven, forpaktningloven, miljøinformasjonsloven, forurensningsloven, motorferdselloven, odelsloven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og naturskadeloven mm.

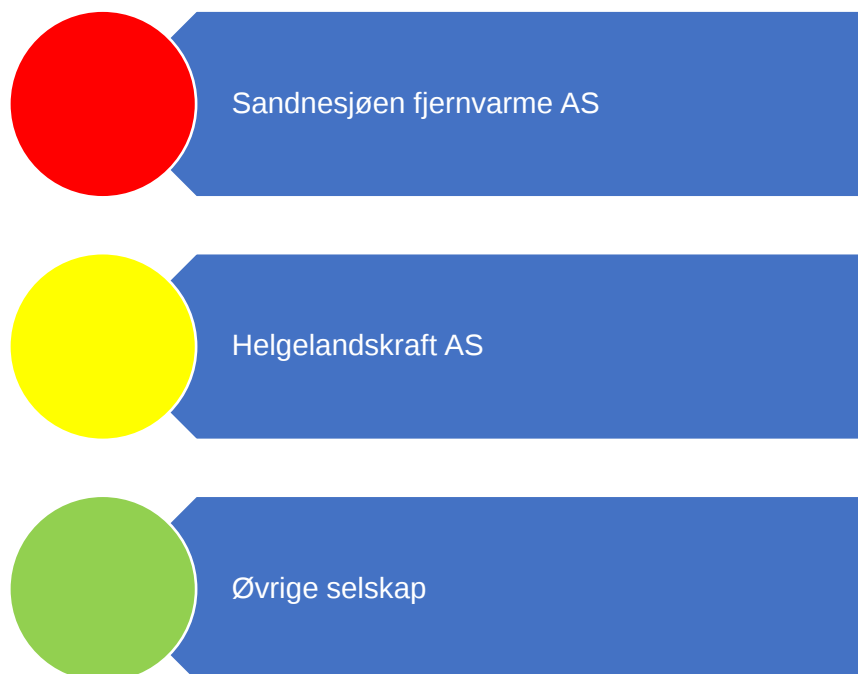
Både internasjonalt og nasjonalt er det en erkjennelse av at vi har felles utfordringer knyttet til håndtering av klima og miljø (eksempelvis Parisavtalen). Både effekter av klimaendringene og omstillingen til lavutslippssamfunnet representerer risikoer for kommunene og lokalt næringsliv. Det er derfor viktig at klimarisiko tas inn i den kommunale planleggingen på alle tjenesteområder og nivåer. Høsten 2018 kom det nye statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn ved kommunal planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

Konsekvenser av klimaendringene kan ligge langt fram i tid, men krever samtidig handling/tilpasning fra kommunens side allerede i dag. Etter revisors skjønn er det stor risiko for at kommunen ikke fullt ut tar inn over seg konsekvenser av klimaendringer i planleggingen. Basert på dette vurderer revisor risikoen på området til høy.

4.3 SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER

I figur 7 er risikovurderingene knyttet til kommune sine eierinteresser oppsummert og grunnlaget for vurderingene er nærmere vurdert i fortsettelsen.

Figur 7. Risikovurdering eierskap

Kommunens eierskapsmelding ble sist behandlet i 2016. Ifølge kommunen skal eiermeldingen revideres hvert fjerde år.

Kommunen eier følgende kommunale foretak:

- Alstahaug Havnevesen KF

Kommunen er medlem av følgende IKS'er

- Helgeland Regionråd IKS (Politisk samarbeidsorgan for Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Træna, Lurøy)
- SHMIL IKS (Samarbeid om renovasjon)
- Helgeland Havn IKS (Ivareta adm. og forvaltningsoppgaver som påligger kommunen etter havne- og farvannsloven og annet lovverk).

Kommunen er medlem av følgende SA.

- Revisjon Midt-Norge SA

Kommunen har eierandeler i følgende aksjeselskaper:

- Helgelandskraft AS (10,2 %)
- Sentrum næringshage AS (2,42 %)
- Helgeland Industrier AS (12,8 %)
- Rana Produkter AS (3,04 %)
- Radio Helgeland AS (6,0 %)
- Sandnessjøen Fjernvarme AS (100 %)

I Eiermeldingen finnes en oversikt over andre organisasjoner og tjenester hvor kommunen har eierskapsinteresser eller inngår i samarbeid med andre kommuner.

4.3.1 Eierskapskontroll

Av oversikten ovenfor fremgår at Alstahaug kommune er eneeier av Sandnessjøen Fjernvarme AS. Med bakgrunn i at kommunen over flere år har tilført selskapet ny kapital anbefalte Ytre Helgeland kommunerevisjon i plan for selskapskontroll 2016-2019 at det burde gjennomføres kontroll av dette selskapet. Revisor er ikke kjent med at slik kontroll er gjennomført. Revisor vurderer risikoen knyttet til kommunes eierskap i dette selskapet som stor.

For øvrig har kommunen relativt beskjedne eierandeler i aksjeselskaper. Helgelandskraft AS forvalter imidlertid viktig infrastruktur og det kan derfor være aktuelt å gjennomføre samkjørt selskapskontroll av dette selskapet på vegne av flere av eierkommunene. Revisor vurderer risikoen for kommunens eierskap i dette selskapet som middels.

4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper

Revisor har ikke funnet grunnlag for at det bør gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskap.

4.4 FORSLAG TIL TEMA FOR FORVALTNINGSREVISJON

Tabellen nedenfor gir forslag til tema for forvaltningsrevisjon i uprioritert liste basert på revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Tabell 17. Forslag til tema for forvaltningsrevisjon (uprioritert)

Område	Risiko/formål
Økonomisk situasjon Finans Budsjettprosess og budsjettoppfølging Økonomisk internkontroll	Økonomistyring (budsjettering, rapportering og kompetanse)
Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling	Rekruttering, utvikling og bevaring av kompetanse innen skole og/eller helse/omsorg
IKT	Etterlevelse av personvernlovgivningen/GDPR
Grunnskole	Læringsmiljø, inkludering og tilrettelegging for alle elever innenfor rammen av fellesskapet
Sykehjem og hjemmetjeneste	Kapasitet og ressurser i sykehjem/hjemmetjeneste, rekruttering og kompetanse
Funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede	Økonomistyring/ressurser
Byggesak	Saksbehandling av byggesaker etter plan- og bygningslov
Miljø og klima	Integrering av klima- og miljøhensyn i kommunal planlegging (utvalgte områder)
Eierskap	Selskapskontroll Sandnesjøen Fjernvarme AS

KILDER

Årsmelding for 2017 og 2018

Årsregnskap 2018

Regnskapsrapport 1 og 2 (2018)

Regnskapsrapport 1 og 2 (2019)

Eiermelding (2016)

Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2022

Budsjett 2020 og økonomiplan 2021-2023

Statistikk fra:

KOSTRA/SSB

Udir.no

IMDI.no

KS statistikk om sykefravær

VEDLEGG 1 METODE

Datagrunnlag

Kommunale dokumenter

Ulike kommunale dokumenter inngår i datagrunnlaget. En fullstendig oversikt over kilder vi har benyttet oss av finnes i kildelisten.

Statistikk

Det er hentet inn statistikk fra SSB basert på kommunene sin rapportering til KOSTRA. Bruken av KOSTRA-tall sikrer et likt grunnlag fra år til år og mellom kommuner. Dette forutsetter riktig rapportering fra kommunene. På noen variabler kan tallene avvike mellom KOSTRA og kommunenes egne tall. Dette kan skyldes at beregningsgrunnlaget kan være noe annerledes. De tallene som presenteres er hentet fra SSB sin KOSTRA-statistikk uten at det er gått nærmere inn på beregningene.

Eksterne dokumenter

Eksterne dokumenter omfatter eksempelvis beskrivelser av generelle risikoområder for kommunene, tilsynsrapporter og medieoppslag. Se kildelisten for utfyllende informasjon.

Intervju i kommunene

I risikovurderingen har revisor benyttet data fra intervju med kommuneledelsen.

Vurderinger

Vurdering av risiko- og vesentlighet

Basert på de innsamlede data gjøres det vurderinger på ulike tjenesteområder, økonomi og kommunale driftsområdet. Vurderingene baserer seg på en vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer og hvilken konsekvens det gir. I vurderingene benyttes en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens. Tabell en gir en nærmere beskrivelse av ulik grad av sannsynlighet og tabell to forklarer beskrivelsen av ulik grad av konsekvens.

1. Vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer:

- Kompleksitet på området (iboende risiko)
- Risikoreduserende tiltak på området fra kommunen eller andre kontrollorgan vurderes ut fra hvor stort fokus det er på området / tjenesten.

2. Vurdering av mulig konsekvens (alvorlighetsgrad) hvis et forhold inntreffer:

- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for innbyggerne. Hvor mange blir berørt og hvor alvorlige er konsekvensene.
- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for kommunen som organisasjon. Konsekvensene kan være relatert til økonomi, omdømme eller eksterne rammebetingelser.

Tabell 18. Beskrivelse av sannsynlighet

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

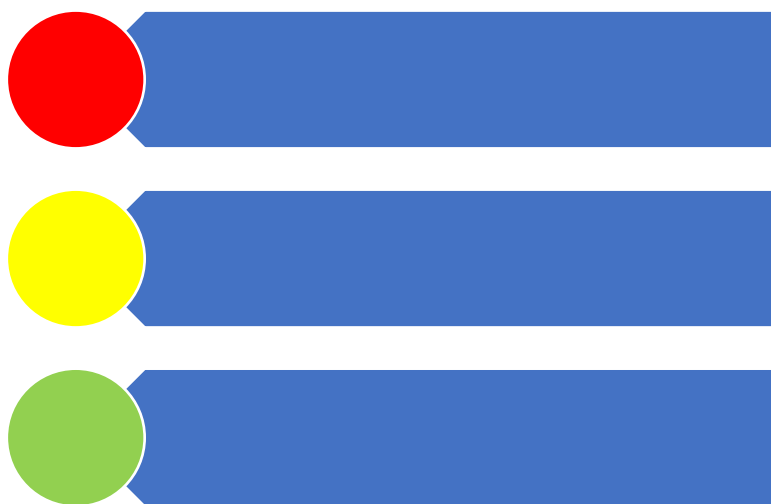
Tabell 19. Beskrivelse av konsekvens

Valideringsord	Beskrivelse	Eksempel
Ubetydelig konsekvenser	Ufarlig	Mindre feil, eller overtredelse av internt regelverk som på kort sikt ikke vesentlig truer kommunens produktivitet, måloppnåelse eller tjenester til borgerne.
Mindre alvorlig konsekvenser	Farlig/lite alvorlig	Mangelfull forvaltning der konsekvensene ikke nødvendigvis er alvorlige. Dette kan gjelde feil og mangler som har økonomiske konsekvenser, mindre overtredelse av internt regelverk og lov, eller saker som er tatt opp tidligere og som fortsatt ikke er rettet opp.
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig	Kun til dels alvorlige konsekvenser, men gjelder saker med prinsipiell eller stor betydning. Misligheter og lovbrudd
Meget alvorlige konsekvenser	Meget kritisk Meget alvorlig	Meget alvorlige brudd på lov eller reglement, eller andre feil og mangler der summen av dette er så stor at dette må ansees som alvorlig i seg selv. Svindel og lovbrudd med konsekvenser
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt Svært alvorlig	Fare for liv og helse Korrupsjon og lovbrudd med store konsekvenser

Risiko- og vesentlighetsvurderingen graderes til lav, middels og høy risiko. Figuren nedenfor beskriver kombinasjonen av sannsynlighet og konsekvens som utgjør risikovurderingen. Rød farge indikerer høy risiko og behovet for forvaltningsrevisjon er høyt. Gul farge indikerer middels risiko, og kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon. Grønn farge indikerer lav risiko og et lavt behov for forvaltningsrevisjon.

Sannsynlighet	Konsekvens				
	Ubetydelig konsekvenser	Mindre alvorlig konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig					
Meget sannsynlig					
Sannsynlig					
Lite sannsynlig					
Usannsynlig					

Figur 8. Kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens

Figur 9. Risikovurdering

Risikovurderingene er oppsummert i figur to og visualisert som trafikklys. Vurderinger som fører til henholdsvis lav, middels og høy risiko plasseres der de hører til i figuren.

Innen enkelte områder har vi valgt å fokusere på KOSTRA-tall og herunder kommunens ressursbruk vurdert opp mot sammenligningsgruppa i KOSTRA og landsgjennomsnittet, og sett på kommunens utvikling over år. Dersom kommunen innen et område synes å bruke

mindre ressurser enn sammenlignbare kommuner, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare kommuner. Et sikrere svar på hva lavere ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Vurdering av metoden

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er ikke uttømmende for alle deler av kommunens virksomhet, men er overordnet med tanke å identifisere områder hvor det kan være relevant å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurderingene baseres på generelle risikoer for kommune-Norge, særtrekk ved den enkelte kommune og tilgjengelig informasjon om og fra kommunen som, men går ikke i detaljer på enkeltområder. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i begrenset informasjon på et overordnet nivå og har ikke gått nærmere inn i for eksempel ulike tjenesteområder. Kommunale dokumenter og statistikk gir et godt grunnlag på et overordnet nivå. I tillegg har revisor intervjuet eller vært i kontakt med kommunen for å innhente data. Vurderingene er et øyeblikksbilde, noe som betyr at det skjer eller kan avdekkes forhold i kommunen i etterkant, som det ikke var mulig å forstå ut fra vurderingene som ble gjort.

Hovedkontor: Brugata 2, 7715 Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

**SÆRUTSKRIFT FRA PROTOKOLL
MØTE I KONTROLLUTVALGET 08.05.2020
ALSTHAUG KOMMUNE**

Sak 11/2020 – Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Vedtak:

Kontrollutvalget har i møte 28.02.2020 og 08.05.2020 drøftet revisors risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet, virksomheten i kommunens selskaper samt kommunens eierskap – og legger med basis i denne analysen frem følgende forslag til uprioritert plan for hhv. forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i valgperioden:

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Kommunens virksomhet

- Kvalitet i saksbehandlingen [saksutredning og vedtaksoppfølging]
- Planstrategi/planprosesser – integrering av miljø- og klimahensyn
- Offentlige anskaffelser

Virksomheten i kommunens selskaper

- SHMIL IKS [etterlevelse av regelverket for selvkost og offentlige anskaffelser]
- Sandnessjøen Fjernvarme AS [økonomistyring og offentlige anskaffelser]

PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL

- SHMIL IKS [etterlevelse av anerkjente eierstyringsprinsipper]
- Sandnessjøen Fjernvarme AS [etterlevelse av anerkjente eierstyringsprinsipper]

Planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal vedtas av kommunestyret selv.

Kontrollutvalget ber om at kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden, slik at utvalget selv kan foreta de prioriteringer utvalget finner nødvendig for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kommunestyrets delegeringsadgang fremgår av kommuneloven §§ 23-3 og 23-4 tredje ledd.

Kontrollutvalgets forslag [innstilling] til kommunestyrevedtak er ut fra dette:

Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i valgperioden.

Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å gjøre endring i planene.

***

Rett utskrift bekreftes:

Sandnessjøen 08.05.2020

Tobias Langseth (sign.)

sekretariatsleder

Til kontrollutvalget i Alstahaug kommune

Sandnessjøen 08.11.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 19/2023: INNFORING I KONTROLLUTVALGETS ROLLE & OPPGAVER

1: Innledning og bakgrunn

I samråd med utvalgets leder legges det opp til å gi kontrollutvalgsmedlemmene en orientering om hovedtrekkene i kontrollutvalgets rolle, oppgaver og ansvar. Opplegget gjennomføres i kontrollutvalgets ordinære møter, så langt tiden strekker til.

2: Aktuelle informasjonskilder [lenker]

NKRFs hjemmeside:

[Nyttig informasjon for kontrollutvalg - NKRF](#)

Nærmere om internkontroll [kommuneloven kapittel 25]:

[Internkontroll i kommunene - KS](#)

Hjemmeside Forum for kontroll og tilsyn:

[Forum for kontroll og tilsyn \(fkt.no\)](#)

«Kontrollutvalgsboken» i digital utgave:

[Kontrollutvalgsboka - regjeringen.no](#)

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har fått en generell innføring i kontrollutvalgsarbeid.

Appendiks – utdrag fra kommuneloven

[Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\) - Lovdata](#)

§ 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e. vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret eller fylkestinget når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Kontrollutvalget kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver. Kontrollutvalget kan også foreta undersøkelser som det mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen. Kommunestyret og fylkestinget kan selv bestemme at denne retten ikke gjelder lukkede møter i kommunestyret og kommunerådet eller fylkestinget og fylkesrådet.

Departementet kan gi forskrift om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling.